

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Ректор Дніпровського національного
університету імені Олеся Гончара

_____ Поляков М.В.
« ____ » _____ 2020 р.

ОСВІТНЬО – НАУКОВА ПРОГРАМА

«СОЦІОЛОГІЯ»

рівень вищої освіти	<u>третій (освітньо-науковий)</u>
спеціальність	<u>054 Соціологія</u>
галузь знань	<u>05 Соціальні та поведінкові науки</u>

Схвалено:

вченою радою Дніпровського
національного університету
імені Олеся Гончара

від « ____ » _____ 2020 р.,
протокол № ____

**Дніпро
2020**

ПЕРЕДМОВА

1. Внесено: кафедра соціології / факультет суспільних наук і міжнародних відносин.

2. Затверджено та надано чинності рішенням вченої ради Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара:

- від 12 травня 2016 р., пр. № 12 (перша редакція);
- від «25» червня 2019 р., пр. № 13 (редакція № 2);
- від « » 2020 р., пр. № (редакція № 3).

3. Розробники (робоча група):

1. Ніколенко Вадим Вікторович, доктор соціологічних наук, доцент (за кафедрою теорії та історії соціології), професор кафедри соціології.
2. Кривошеїн Віталій Володимирович, доктор політичних наук, професор (за кафедрою соціології), завідувач кафедри соціології.
3. Городяненко Віктор Георгійович, доктор історичних наук, професор (за кафедрою соціології), професор кафедри соціології, заслужений працівник освіти України.
4. Ходус Олена Володимирівна, доктор філософських наук, кандидат соціологічних наук, доцент (за кафедрою теорії та історії соціології), професор кафедри соціології.

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ освітньо-наукової програми

1. Вчена рада факультету суспільних наук і міжнародних відносин: протокол №__ від «__» _____ 2020 р.

Голова Вченої ради _____ (Токовенко О.С.)

2. Рада із забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності ДНУ: протокол №__ від «__» _____ 2020 р.

Голова РЗЯВО _____ (Дробахін О.О.)

Рецензії-відгуки стейкхолдерів:

1. Роботодавці:

1. Хуторна Альона Вадимівна, начальник організаційно-аналітичного відділу, КП «Організаційно-аналітична служба» Дніпровського міської ради (м. Дніпро).
2. Левчук Юлія Станіславівна, директор, ТОВ «Оперативна соціологія» (м. Дніпро)
3. Сокур'янська Людмила Георгіївна, Віце-президент, Соціологічна асоціація України (м. Харків)

2. Здобувачі вищої освіти:

1. Сокол Маргарита Андріївна, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, 3-й курс, третій (освітньо-науковий) рівень, спеціальність 054 Соціологія, ОП «Соціологія»
2. Шпак Євген Сергійович, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, 3-й курс, третій (освітньо-науковий) рівень, спеціальність 054 Соціологія, ОП «Соціологія»
3. Жарко Ярослав Юрійович, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, 1-й курс, третій (освітньо-науковий) рівень, спеціальність 054 Соціологія, ОП «Соціологія»

1. Профіль освітньої програми «Соціологія» зі спеціальності 054 Соціологія

1 – Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара Факультет суспільних наук і міжнародних відносин Кафедра соціології
Офіційна назва освітньої програми	Освітньо-наукова програма «Соціологія»
Офіційна назва освітньої програми (англійською мовою)	Educational and professional program «Sociology»
Ступінь вищої освіти та освітня кваліфікація мовою оригіналу	Доктор філософії Освітня кваліфікація: доктор філософії з соціологічних наук
Кваліфікація в дипломі	Ступінь: доктор філософії з соціологічних наук Спеціальність: 054 Соціологія Освітня програма: «Соціологія»
Кваліфікація в дипломі (англійською мовою)	Degree: PhD Specialty: 054 Sociology Educational Program: «Sociology»
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом доктора філософії, одиничний, термін навчання 4 роки; обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми становить 45 кредитів ЄКТС; наукова складова освітньо-наукової програми передбачає проведення власного наукового дослідження та оформлення його результатів у вигляді дисертації відповідно до законодавства.
Наявність акредитації	-
Цикл/рівень	НРК України – 9 рівень, FQ-EHEA – третій цикл, EQF LLL – 8 рівень
Передумови	Наявність ступеня магістра або ОКР спеціаліста за спеціальністю «Соціологія» або спорідненими спеціальностями
Форми навчання	денна, заочна
Мова(и) викладання	українська
Термін дії освітньої програми	до проходження первинної акредитації освітньої програми
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	www.dnu.dp.ua
2 – Мета освітньої програми	
Розвинути соціологічний спосіб мислення, опису та пояснення соціальної дійсності, розуміти закономірності людської взаємодії та неоднозначності інтерпретацій соціальних явищ, що характеризується невизначеністю умов і вимог, сформулювати навички аналітичної роботи із соціальною інформацією, що передбачає розв'язання комплексних проблем в галузі соціологічних наук, інших соціальних та поведінкових наук, у тому числі дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань у галузі соціальних та поведінкових наук та суспільної практики.	

3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація)	галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальність 054 Соціологія Об'єкт(и) вивчення та/або діяльності: соціальна взаємодія на мега-, макро-, мезо- та мікросоціальному рівні, зокрема соціальна диференціація та інтеграція, інституціоналізація, відтворення й трансформація соціальної структури та культури, конструювання соціальної дійсності та соціальне проектування, соціальний вплив на формування особистості, соціальні проблеми та конфлікти. Цілі навчання: підготовка фахівців, здатних: - визначати актуальні соціальні проблеми локального, регіонального, національного та міжнародного рівня, оцінювати їх можливі соціальні структурні та культурні чинники і наслідки для різних соціальних груп і соціальних категорій; - проводити конкретно-соціологічне дослідження, розробляти нові або вдосконалювати наявні інструменти емпіричних соціологічних досліджень, здійснювати емпіричну і теоретичну операціоналізацію понятійно-категоріального апарату при реалізації програм конкретно-соціологічних досліджень; - оформлювати наукові публікації, реалізовувати інші форми апробації наукових результатів, надавати практичні рекомендації та пропозиції за результатами проведених конкретно-соціологічних досліджень, проектувати соціальні технології. Теоретичний зміст предметної області: комплексні знання про особистість, соціальні групи, суспільство і людство в їхньому взаємозв'язку та змінах. Методи, методики та технології: широкий спектр методів збору й аналізу соціологічної інформації, соціальної діагностики, експертизи, проектування та прогнозування, зокрема з використанням математико-статистичних методів та спеціалізованого програмного забезпечення. Інструменти та обладнання: сучасні інформаційні системи (комунікативні, пошукові, аналітичні), інші програмні продукти, що застосовуються в соціологічній діяльності.
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-наукова програма доктора філософії має академічну орієнтацію. Професійні акценти програми: комплексні знання про особистість, соціальні групи, суспільство і людство в їхньому взаємозв'язку та змінах. Наукова орієнтація: соціальні та маркетингові дослідження, вивчення громадської думки, аналіз даних.
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Освітньо-наукова програма доктора філософії спрямована на формування системного наукового світогляду, розуміння засад академічної культури й етики, здатності до проведення наукових досліджень у галузі соціальних та поведінкових наук за спеціальністю 054 Соціологія. Ключові слова: соціальна взаємодія на мега-, макро-, мезо- та мікросоціальному рівні, соціальна диференціація та інтеграція, інституціоналізація, відтворення й трансформація соціальної

	структури та культури, конструювання соціальної дійсності та соціальне проектування, соціальний вплив на формування особистості, соціальні проблеми та конфлікти.
Особливості програми	Освітньо-наукова програма доктора філософії передбачає опанування компетентностями соціального дослідника, які необхідні для самостійної організації та проведення методологічно і методично обґрунтованого дослідження, спрямованого на здобуття теоретично визначеного та емпірично верифікованого соціологічного знання; забезпечує формування навичок комплексної аналітичної роботи як з теоретичними джерелами, так і з базами емпіричних даних, умінь висувати та перевіряти дослідницькі гіпотези, формулювати змістовні висновки та практичні рекомендації; проходження викладацької практики, розробка та реалізація дослідницького проекту, апробація дослідницьких результатів на наукових та науково-практичних конференціях, форумах, симпозіумах в Україні та за кордоном, публікація наукових статей у фахових виданнях України та за кордоном, підготовка та захист кваліфікаційної роботи – дисертації доктора філософії. Освітня складова програми охоплює широкий спектр інноваційних напрямів розвитку теорії і практики соціології. Наукова складова програми визначається індивідуальним навчальним планом аспіранта. Унікальність програми полягає в тому, що її зміст, з одного боку, сформований на основі аналізу існуючих споріднених вітчизняних і зарубіжних освітніх програм, а, з іншого боку, віддзеркалює місію Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара та власне бачення щодо сутності та особливостей сучасної соціологічної освіти і науки. Є можливість поєднання й узгодження із програмами вітчизняних і зарубіжних закладів-партнерів у рамках різних форм академічної мобільності.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Випускники можуть працювати на первинних посадах за професіями, визначеними Національним класифікатором України: Класифікатор професій ДК 003:2010: 1210.1 – Начальник дослідної організації 1229.4 – Завідувач лабораторії (освіта) 1229.7 – Начальник центру (психологічного забезпечення, соціально-трудова реабілітація дорослих, з надання соціальних послуг тощо) 1232 – Головний соціолог 1238 – Керівник проектів та програм у сфері матеріального (нематеріального) виробництва 1332 – Начальник відділу соціального розвитку 1332 – Начальник лабораторії соціології та психофізіології праці 1237.2 – Завідувач лабораторії (науково-дослідної, підготовки виробництва) 1237.2 – Начальник (завідувач) сектору (науково-дослідного, конструкторського та ін.) 1237.2 – Начальник дослідної лабораторії

	1483 – Менеджер (управитель) у соціальній сфері 1496 – Менеджер (управитель) із соціальної та корпоративної відповідальності 2442.1 – Молодший науковий співробітник (соціологія); 2442.1 – Науковий співробітник (соціологія); 2442.1 – Науковий співробітник-консультант (соціологія) 2442.2 – Соціолог; 2442.2 – Соціолог з ефективності покарання правопорушників; 2442.2 – Соціолог промисловий; 2442.2 – Соціолог-кримінолог; 2442.2 – Фахівець з питань вирішення колективних трудових спорів (конфліктів); 2412.2 – Експерт з регулювання соціально-трудових відносин; 2412.2 – Експерт із соціальної відповідальності; 2412.2 – Професіонал з розвитку персоналу; 2419.3 – Помічник-консультант народного депутата України; 2419.3 – Консультант (в апараті органів державної влади, виконкому); 2419.3 – Радник (органи державної влади); 2443.2 – Експерт із суспільно-політичних питань; 2443.2 – Консультант із суспільно-політичних питань (в партіях та інших громадських організаціях); 2446.2 – Соціальний аудитор. Види економічної діяльності: <i>Секція М</i> – Професійна, наукова та технічна діяльність. <i>Розділ 72</i> – Наукові дослідження та розробки. 72.2 – Дослідження й експериментальні розробки у сфері суспільних і гуманітарних наук. <i>Розділ 73</i> – Рекламна діяльність і дослідження кон’юнктури ринку 73.2 – Дослідження кон’юнктури ринку та виявлення громадської думки. <i>Секція Р</i> – Освіта. <i>Розділ 85</i> – Освіта. 85.4 – Вища освіта. 85.5 – Інші види освіти. 85.6 – Допоміжна діяльність у сфері освіти. <i>Секція S</i> – Надання інших видів послуг. <i>Розділ 94</i> – Діяльність громадських організацій. 94.1 – Діяльність організацій промисловців та підприємців, професійних організацій; 94.2 – Діяльність професійних спілок; 94.9 – Діяльність інших громадських організацій.
Подальше навчання	Після успішного захисту дисертації може претендувати на навчання в докторантурі, брати участь у постдокторських програмах.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Студентоцентроване навчання, проблемно-орієнтоване навчання, лекції, семінарські (практичні) заняття, самонавчання, практична підготовка.
Оцінювання	Екзамени (іспити), диференційні заліки, викладацька практика, есе, презентації, дисертаційна робота.

6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність (ІК)	Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі соціології, інших соціальних та поведінкових наук, у тому числі дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 02. Здатність планувати та управляти часом. ЗК 03. Здатність працювати в міжнародному контексті, зокрема, володіти іноземною мовою на рівні достатньому для представлення та обговорення результатів своєї наукової діяльності, опановувати іншомовну фахову наукову літературу. ЗК 04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 05. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК 06. Формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК\ФК)	СК 01. Здатність до продукування нових ідей і розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності. СК 02. Здатність осмислювати і переосмислювати український та зарубіжний досвід вирішення суспільних проблем. СК 03. Вміння виявляти, ставити та вирішувати актуальні завдання соціологічної науки та соціальної практики, в т.ч. визначати вимоги з питань європейської та євроатлантичної інтеграції. СК 04. Здатність до застосування сучасних методологій, методів та інструментів педагогічної та наукової (творчої) діяльності за фахом. СК 05. Здатність розробляти нові або вдосконалювати наявні інструменти емпіричних соціологічних досліджень, здійснювати емпіричну і теоретичну операціоналізацію понятійно-категоріального апарату при реалізації програм конкретно-соціологічних досліджень. СК 06. Здатність оформлювати наукові публікації, реалізовувати інші форми апробації наукових результатів, готувати наукові тексти за результатами проведених конкретно-соціологічних досліджень. СК 07. Здатність розробляти практичні рекомендації та пропозиції за результатами проведених конкретно-соціологічних досліджень, проектувати соціальні технології. СК 08. Здатність працювати автономно при підготовці дисертації, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. СК 09. Здатність представляти соціологічні дослідження та соціальні проекти іноземною мовою.
7 – Програмні результати навчання	
	ПР 01. Знати та розуміти філософські аспекти розв'язання наукових проблем. ПР 02. Знати та розуміти методологію конкретно-соціологічного дослідження та організаційні засади його проведення. ПР 03. Осмислювати та переосмислювати український та зарубіжний досвід вирішення суспільних проблем на основі поглибленого, профільованого знання загальної, спеціальних і

	галузових соціологічних теорій, історії української та зарубіжної соціології. ПР 04. Вільно володіти іноземною мовою на рівні достатньому для представлення та обговорення результатів своєї наукової діяльності іноземною мовою (англійською або іншою, відповідно до специфіки спеціальності) в усній та письмовій формі, а також для повного розуміння іншомовних професійних, наукових та навчальних публікацій з відповідної тематики. ПР 05. Виявляти характер, здійснювати постановку та визначати шляхи вирішення актуальних завдань / проблем соціологічної науки та соціальної практики. ПР 06. Проводити конкретно-соціологічні дослідження на високому науковому рівні, застосовуючи новітні якісні та кількісні методи соціологічних досліджень. ПР 07. У ході реалізації програми конкретно-соціологічного дослідження здійснювати рух наукового пізнання за схемою: «конкретне в почуттях – абстрактне – конкретне у поняттях», проводити емпіричну і теоретичну операціоналізацію / інтерпретацію основних понять, розробляти нові або вдосконалювати наявні інструменти емпіричних соціологічних досліджень. ПР 08. Демонструвати набуття універсальних навичок дослідника, зокрема усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою, застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, пошуку та критичного аналізу інформації, концептуалізацію та реалізацію наукових проектів, управління науковими проектами, складення пропозицій щодо фінансування досліджень та/або проектів, реєстрації прав інтелектуальної власності. ПР 09. Розробляти концептуально-парадигмальні засади конкретно-соціологічних досліджень на основі осмислення та переосмислення положень загальної, спеціальних і галузових соціологічних теорій. ПР 10. Ідентифікувати, ілюструвати та інтерпретувати результати конкретно-соціологічних досліджень. ПР 11. На основі осмислення та переосмислення наявних знань, результатів власних конкретно-соціологічних досліджень оформлювати наукові публікації, реалізовувати інші форми апробації наукових результатів, готувати наукові тексти. ПР 12. Оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. ПР 13. Генерувати нові ідеї у сфері соціологічного знання та споріднених галузях науки. ПР 14. Представляти і захищати отримані наукові та практичні результати. ПР 15. Проектувати соціальні технології та впроваджувати їх на практиці. ПР 16. Здійснювати дослідницько-інноваційну діяльність, пов'язану з глибоким переосмисленням наявних та створенням нових цілісних знань у соціальній сфері та форм соціальної практики.
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	

Кадрове забезпечення	Кадрове забезпечення відповідає чинним Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти та базується на наступних принципах: відповідності наукових спеціальностей науково-педагогічних працівників освітній галузі знань та спеціальності; обов'язковості та періодичності проходження стажування і підвищення кваліфікації викладачів; моніторингу рівня наукової активності науково-педагогічних працівників; впровадження результатів стажування та наукової діяльності в освітній процес.
Матеріально-технічне забезпечення	Матеріально-технічне забезпечення навчальних приміщень та соціальна інфраструктура університету в повному обсязі відповідає чинним Ліцензійним умовам. В освітньому процесі використовується мультимедійне обладнання для проведення лекцій, для практичних занять – обладнання комп'ютерних лабораторій.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Університет має власний веб-сайт за адресою http://dnu.dp.ua , де розміщено інформацію щодо інформаційного та навчально-методичного забезпечення освітнього процесу. Інформаційне забезпечення ґрунтується на використанні ресурсів: загально університетських та кафедральних бібліотек, мережі Internet з вільним доступом, колекцій цифрового репозиторію. Навчально-методичне забезпечення засновано на розроблених для кожної дисципліни робочих навчальних програмах, а також програмах практичної підготовки за спеціальністю. В наявності завдання для самостійної роботи студентів, методичні рекомендації для виконання кваліфікаційної роботи – дисертації доктора філософії.
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	На основі двосторонніх договорів між ДНУ та університетами України
Міжнародна кредитна мобільність	На основі двосторонніх договорів між ДНУ та університетами інших країн
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Можливе за умови вивчення студентом української мови

2. Перелік компонент освітньо-наукової програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент ОП

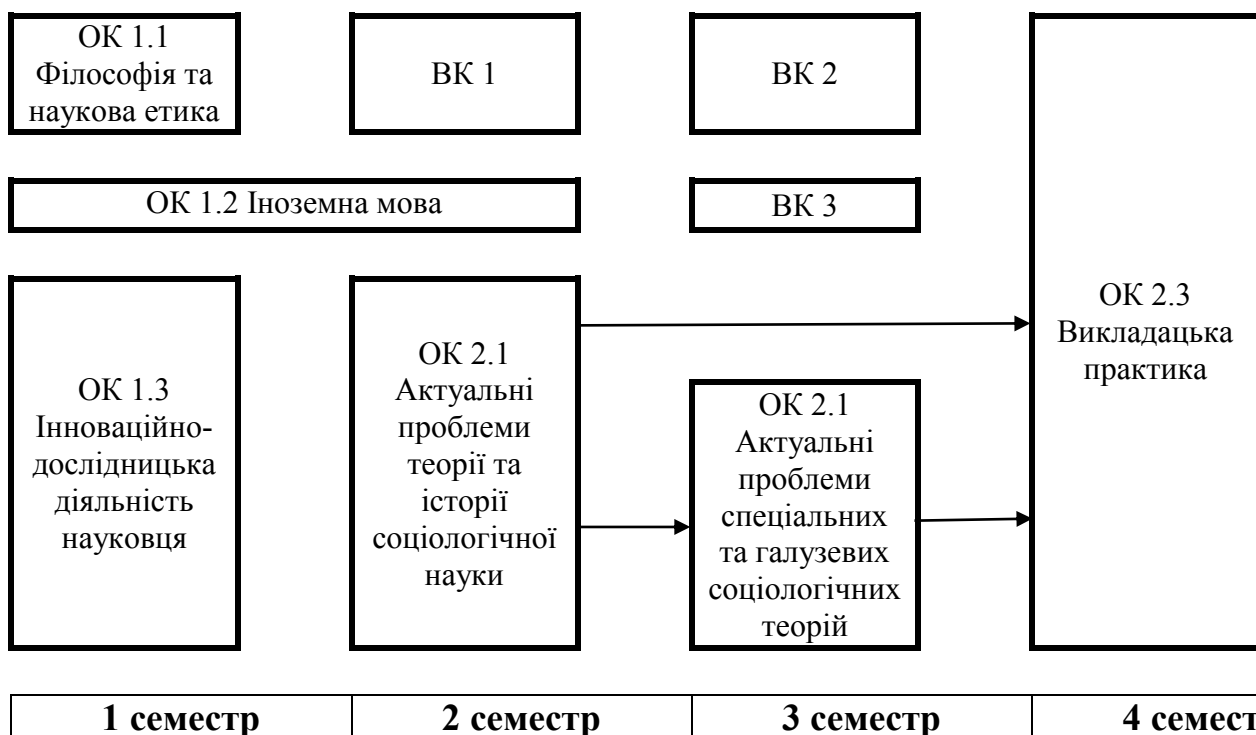
Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, практики)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю	Послідовність вивчення, семестр
1	2	3	4	5
Обов'язкові компоненти				
I Цикл загальної підготовки				
ОК 1.1	Філософія та наукова етика	4,0	іспит	1
ОК 1.2	Іноземна мова	6,0	іспит – 2 семестр	1-2

1	2	3	4	5
ОК 1.3	Інноваційно-дослідницька діяльність науковця	5,0	диф. залік	1
II Цикл професійної підготовки				
ОК 2.1	Актуальні проблеми теорії та історії соціологічної науки	6,0	іспит	2
ОК 2.2	Актуальні проблеми спеціальних та галузевих соціологічних теорій	6,0	іспит	3
ОК 2.3	Викладацька практика	3,0	диф. залік	4
Вибіркові компоненти				
ВК 1	Дисципліна 1 ФВК/УВК	5	диф. залік	2
ВК 2	Дисципліна 2 ФВК/УВК	5	диф. залік	3
ВК 3	Дисципліна 3 ФВК/УВК	5	диф. залік	3
Загальний обсяг обов'язкових компонент				30 (67%)
Загальний обсяг вибірових компонент (дисциплін вибору студента)				15 (33%)
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ				45

2.2. Структурно-логічна схема ОП

Курс	Семестр	Компоненти освітньої програми	Кількість компонентів за семестр	Кількість компонентів за навчальний рік
1	1	ОК 1.1, ОК 1.2, ОК 1.3, ОК 2.1	4	7
	2	ОК 1.2, ОК 2.2, ВК 1	3	
2	3	ВК 2, ВК 3	2	3
	4	ОК 2.3	1	
3	наукова складова			
4				

Послідовність засвоєння компонент ОП

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Форма атестації здобувачів вищої освіти Атестація здобувачів освітнього рівня доктора філософії здійснюється у формі публічного захисту дисертаційної роботи (дисертації). Обов'язковою умовою допуску до захисту є успішне виконання здобувачем його індивідуального навчального плану та індивідуального плану наукової роботи.
Вимоги до дисертаційної роботи (дисертації) на здобуття ступеня доктора філософії	Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, що пропонує розв'язання актуального наукового завдання в галузі соціологічної науки та оприлюднені у відповідних публікаціях. Дисертаційна робота не повинна містити академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації. Дисертаційна робота має бути оприлюднена на сайті закладу вищої освіти. Дисертаційна робота має відповідати іншим вимогам, встановленим законодавством України.

4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

	ОК 1.1	ОК 1.2	ОК 1.3	ОК 2.1	ОК 2.2	ОК 2.3
ЗК 01	•		•			
ЗК 02			•	•	•	•
ЗК 03		•				
ЗК 04			•			•
ЗК 05				•	•	•
ЗК 06	•		•			
СК 01				•	•	
СК 02				•	•	•
СК 03				•	•	•
СК 04			•	•	•	
СК 05			•	•	•	
СК 06			•	•	•	
СК 07			•	•	•	
СК 08			•	•	•	
СК 09		•				•

**5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПР)
відповідними компонентами освітньої програми**

	ОК 1.1	ОК 1.2	ОК 1.3	ОК 2.1	ОК 2.2	ОК 2.3
ПР 01	•		•	•	•	
ПР 02			•	•	•	•
ПР 03		•		•	•	
ПР 04		•				•
ПР 05				•	•	•
ПР 06			•	•	•	•
ПР 07	•		•	•	•	
ПР 08		•	•			
ПР 09				•	•	
ПР 10		•	•	•	•	
ПР 11			•	•	•	
ПР 12			•	•	•	
ПР 13				•	•	•
ПР 14		•				•
ПР 15			•	•	•	
ПР 16			•	•	•	